

Sygn. akt III Ca 126/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Henryk Brzyżkiewicz

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

Sędzia SR (del.) Barbara Glenc-Poślednik

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W.

przeciwko E. C. i M. L. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Raciborzu

z dnia 10 listopada 2016 r., sygn. akt I C 503/16

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 w części zasądzającej odsetki umowne wyższe niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP i w tej części umarza postępowanie;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanych E. C. i M. L. (2) solidarnie na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej we W. kwotę 1856,03 zł (tysiąc osiemset pięćdziesiąt sześć złotych trzy grosze) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 5 kwietnia 2017r., z zastrzeżeniem że to zobowiązanie pozwanych jest solidarne z zobowiązaniem E. Ż. wynikającym z nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016r., sygn. akt I Nc 482/16

2. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 200zł (dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu z zastrzeżeniem że to zobowiązanie pozwanych jest solidarne z zobowiązaniem E. Ż. wynikającym z nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016r., sygn. akt I Nc 482/16 ;

3. oddala powództwo w pozostałej części;

III. oddala apelację pozwanych w pozostałym zakresie;

IV. znosi pomiędzy stronami koszty postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa we W. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych E. C., M. L. (1), E. Ż. kwoty 3.211,33 złotych z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, nie wyższe jednak niż dwukrotność stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie), od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu powód podał, że jest nabywcą wierzytelności przysługującej Spółdzielczej (...) w G. z tytułu umowy pożyczki nr pożyczki nr (...) z 4 lipca 2011 r. zawartej z W. C., która zmarła 8 sierpnia 2012r., a pozwane są jej spadkobiercami ustawowymi. Powód wskazał, że na zadłużenie składa się kapitał pożyczki w kwocie 2,110,85 złotych oraz odsetki karne i zwykłe w kwocie 1.100,48 złotych. W dniu 7 sierpnia 2015 roku skierował do tut. Sądu wnioski o zawiązekanie do próby ugodowej przeciwko pozwanym obejmujący wierzytelność dochodzoną pozwem oraz, że nie doszło do zawarcia ugody.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 marca 2016 roku, sygn. akt I Nc 482/16, Sąd Rejonowy w Raciborzu uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Sprzeciwcy od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym złożyły pozwane E. C. i M. L. (1), które zaskarżyły nakaz zapłaty w całości, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powódki kosztami procesu. Pozwane zarzuciły brak legitymacji czynnej powódki, niewykazanie zasadności i wysokości roszczenia oraz przedawnienie roszczenia. W uzasadnieniach pozwane zakwestionowały umowę przelewu wierzytelności. Pozwane wskazały, że załącznik nr 1 wymieniony w umowie przelewu nie spełnia wymogów pisma stwierdzającego przejście konkretnej wierzytelności, a ponadto zawiera podpisy osób, które nie wiadomo od kogo pochodzą oraz że warunkiem nabycia wierzytelności była zapłata ceny przez cedenta, a powódka nie przedstawiła dowodu zapłaty. Dalej pozwane podniosły, że w umowie pożyczki wyrażono zgodę na przelew wierzytelności na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., umowa była ubezpieczona, a do akt dołączono kserokopię umowy pożyczki.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał dotychczasowe twierdzenia i wnioski. Nadto odniósł się do podniesionego w sprzeciwach od nakazu zapłaty zarzutu przedawnienia, wskazując, że jest on chybiony.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 listopada 2016r. Sąd Rejonowy w Raciborzu

zasądził solidarnie od pozwanych E. C. i M. L. (1) na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej we W. kwotę 3.211,33 złotych wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 17 marca 2016 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że odpowiadają solidarnie z E. Ż. na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016 roku, sygn. akt I Nc 482/16. Ponadto zasądził solidarnie od pozwanych E. C. i M. L. (1) na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej we W. kwotę 1.317,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, z zastrzeżeniem, że odpowiadają solidarnie z E. Ż. na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016 roku, sygn. akt I Nc 482/16.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 4 lipca 2011 roku W. C. (pożyczkobiorca) zawarła ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G. (pożyczkodawca) umowę pożyczki, nr (...), uprawniającą do wielokrotnego zadłużania się u pożyczkodawcy do kwoty 2.900 złotych. W. C. zobowiązała się do spłacania pożyczki w comiesięcznych ratach wraz z należnymi odsetkami do dnia 4 lipca 2014 roku. Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej wynoszącej na dzień zawarcia umowy 20% w skali roku, z zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Od dnia 13 maja 2009 roku należności przeterminowane z tytułu pożyczek/kredytów/ linii pożyczkowych udzielonych przez Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. od dnia 20 lutego 2006 roku są oprocentowane według czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego.

W. C. wyraziła zgodę na dokonanie przez Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. w G. przelewu wierzytelności z tytułu udzielonej pożyczki na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.. Spłata umowy pożyczki została ubezpieczona na wypadek niefortunnego wypadku. W razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. W. C. została przyjęta w poczet członków Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. w dniu 25 lipca 2005 roku. Członkostwo w Kasie ustaje na skutek śmierci członka. W. C. zmarła w dniu 8 sierpnia 2012 roku.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w dniu 23 grudnia 2013 roku Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. w G. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością Spółką komandytową we W. umowę przelewu wierzytelności, w której to oświadczyła, że przysługują jej wierzytelności wyszczególnione w § 6 i Załączniku nr 1 oraz że wierzytelności te istnieją a ich przelew nie jest wyłączony. Zgodnie z postanowieniami umowy zawiadomienia dłużników o dokonaniu przeniesienia wierzytelności miał dokonać cesjonariusz. Strony postanowiły, że w przypadku braku zapłaty ceny cedentowi przysługuje prawo odstąpienia od umowy. Do strony 1 i 2 umowy przelewu wierzytelności dołączono również stronę 341 umowy, zawierającą część zestawienia przelewanych wierzytelności oraz ostatnią stronę umowy nr (...). Na stronie 341 umowy, pod pozycjami 4794 i 4795 wpisane dane: W. C., nr pożyczki: (...) z 31 sierpnia 2009 roku oraz (...) z 4 lipca 2011 roku.

Sąd Rejonowy ustalił też, że spadek po W. C. na podstawie ustawy nabyły: E. Ż., M. L. (1) i E. C. po 1/3 każda z nich.

Wnioskiem z dnia 7 sierpnia 2015 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa we W. wniosła o zażalenie do próby ugodowej E. Ż., M. L. (1) i E. C. z tytułu zapłaty, za pożyczkę zawartą przez W. C. nr (...) z dnia 04 lipca 2011 roku.

Pismami z 10 lutego 2016 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa we W. wezwała E. Ż., M. L. (1) i E. C. do zapłaty kwoty 3.196,88 złotych, na którą składa się kapitał pożyczki w kwocie 2.110,85 złotych oraz odsetki karne i zwykłe w kwocie 1.086,03 złotych.

Na dzień 17 marca 2016 roku zadłużenie W. C. z tytułu zawartej w dniu 4 lipca 2011 roku umowy pożyczki wynosiło 3.211,33 złotych, z czego kapitał pożyczki – 2.110,85 złotych oraz odsetki od kapitału – 1.100,48 złotych

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo o zapłatę kwoty 3.211,33 złotych za uzasadnione w całości. Wskazał, że w niniejszej sprawie bezsporny był fakt śmierci W. C. oraz to, że pozwane E. Ż., E. C. i M. L. (1) są spadkobiercami ustawowymi W. C., a także związany z tym fakt ich odpowiedzialności za długi spadkodawczyni. Podniósł, że zgodnie z art. 1034 § 1 k.c., do chwili działy spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe.

Następnie odwołał się do treści 720 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 i 2 k.p.c., zgodnie z którym

wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania, wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki.

Sąd Rejonowy uznał za niezasadny podniesiony przez pozwane zarzut braku legitymacji czynnej powódki. W ocenie Sądu Rejonowego powód wykazał cesję wierzytelności przysługującej jej wobec W. C. na kwotę dochodzoną pozwem. Wskazał, że wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Strony stosunku, świadczenie oraz przedmiot świadczenia muszą być oznaczone bądź przynajmniej możliwe do oznaczenia (oznaczalne) w momencie zawierania umowy przenoszącej wierzytelność.

Odnosząc to rozważanie okoliczności sprawy Sąd Rejonowy wskazał, że wykaz przelewanych wierzytelności został umieszczony w § 6 umowy. Strona 341 umowy zawiera część wykazu wierzytelności objętych umową cesji. W wykazie

tym pod pozycją 4795 znalazły się dane dłużniczki W. C. oraz numer umowy (...) i data jej zawarcia (4 lipca 2011 roku). Powód wykazał również, że umowa przelewu wierzytelności została podpisana przez osoby uprawnione.

W ocenie Sądu Rejonowego powyższe jednoznacznie umożliwia identyfikację przedmiotu cesji, tj. wierzytelności wobec W. C. z tytułu zawartej z cedentem umowy pożyczki z dnia 4 lipca 2011 roku. Zdaniem Sądu Rejonowego powód nie musiał przedkładać załącznika nr 1 do umowy, albowiem załącznik ten zawierał jedynie określenie wysokości wierzytelności wynikającej z umowy z dnia 04 lipca 2011 roku. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że brak zawiadomienie dłużnika o przelewie wierzytelności nie skutkuje nieważnością lub bezskutecznością umowy przelewu. W ocenie Sądu Rejonowego nie mogą również pozwane kwestionować ważności lub skuteczności umowy cesji z uwagi na niewykazanie przez powoda zapłaty umówionej ceny za przelane wierzytelności.

Odnosząc się do kwestionowania wysokości dochodzonego pozvem roszczenia, Sąd Rejonowy wskazał, że wynika ona z przedłożonych przez powoda: zestawienia „raport spłaty” (k. 48-49), zestawiania operacji z rachunku IKS (k. 88) oraz zestawienia operacji na koncie należącym do W. C. (k. 135-146). Zdaniem Sądu Rejonowego w tym stanie sprawy nie budzi wątpliwości dokonane przez powoda rozliczenie wysokości zadłużenia.

Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że umowa pożyczki z dnia 04 lipca 2011 roku została złożona w formie odpisu potwierdzonego za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie radcę prawnego. Dlatego uznał, że W. C. zawarła umowę pożyczki, uprawniającą do wielokrotnego zadłużania się u pożyczkodawcy do kwoty 2.900,00 złotych.

Za niezasadny uznał złożony przez pozwane zarzut przedawnienia. Roszczenie stało się w całości wymagalne w dniu 8 sierpnia 2012 roku (data śmierci W. C.). Pismem z dnia 7 sierpnia 2015 roku (data nadania w placówce operatora pocztowego), a więc przed upływem 3 –letniego terminu przedawnienia z art. 118 k.c., powódka wniosła o zawezwanie pozwanych E. C., M. L. (1), E. Ż. do próby ugodowej. Wobec powyższego doszło do przerwania biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Następnie powódka w dniu 17 marca 2016 roku złożyła niniejszy pozew. W ocenie Sądu Rejonowego nie upłynął termin przedawnienia dochodzenia roszczenia objętego pozvem (art. 118 k.c.). W ocenie Sądu bezzasadnie pozwane powoływały się na dwuletni termin przedawnienia z art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 roku o elektronicznych instrumentach płatniczych (t.j.: Dz. U. z 2012 roku, poz. 1232).

Podobnie za bezpodstawny uznał Sąd Rejonowy zarzut pozwanych dotyczący braku zgody na przelew wierzytelności przez dłużniczkę (art. 514 k.c.). Należało zważyć, że w myśl art. 509 § 1 k.c. z istoty przelewu wynika prawo wierzyciela do zbycia wierzytelności bez zgody dłużnika. Prawo takie może zostać ograniczone tylko poprzez zawarcie przez wierzyciela i dłużnika umowy o zakazie zbywania wierzytelności - art. 514 k.c. Z treści umowy pożyczki z dnia 4 lipca 2011 roku nie wynika takie ograniczenie, a zgody na dokonanie cesji wierzytelności na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie można uznać za brak zgody na cesję wierzytelności na rzecz innego podmiotu.

Z tych przyczyn Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości, zastrzegając że pozwane E. C. i M. L. (1) odpowiadają solidarnie z E. Ż. odpowiadającej na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016 roku, sygn. akt I Nc 482/16.

Sąd Rejonowy wskazał, że odsetki maksymalne za opóźnienie uzasadniał art. 481 § 2^{1 i 2} k.c. w związku z umową pożyczki z dnia 04 lipca 2011 roku.

O kosztach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 109 § 1 i 2 k.p.c. wskazał, że koszty obciążają solidarnie pozwane E. C. i M. L. (1) z zastrzeżeniem, że odpowiadają one solidarnie z E. Ż., która to odpowiada na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016 roku, sygn. akt I Nc 482/16.

Apelację od tego wyroku wniosły pozwane, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa, oraz zasądzenie od powoda na rzecz każdej z pozwanych kosztów procesu za postępowanie przed Sądami obydwu instancji według norm przepisanych. Ewentualnie wniosły one o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Raciborzu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego

postępowania. Zarzuciły sprzeczność ustaleń faktycznych Sądu I instancji z materiałem dowodowym zebrany w sprawie poprzez przyjęcie, że powód wykazał dokonanie cesji wierzytelności przysługującej jej wobec W. C. na kwotę dochodzoną pozwem. Zarzuciły też naruszenie prawa materialnego a mianowicie art. 509§1kc poprzez przyjęcie, iż wierzytelność przysługująca wobec W. C. została w sposób dostateczny zindywidualizowana w umowie przelewu wierzytelności z dnia 23 grudnia 2013r.

W uzasadnieniu wskazano, że w ocenie skarżących złożona do akt tabelka z podpisem” str.341 z 355” nie została w żaden sposób oznaczona, zatytułowana- brak jest zdaniem skarżących dowodu na powiązanie tej tabelki z treścią umowy przelewu. Ponadto tabelka ta nie posiada wystarczających danych indywidualizujących wierzytelność – określono jedynie numer pożyczki i datę jej zawarcia, a nie wskazano strony z podaniem numeru pesel oraz nie podano świadczenia tj. konkretnej kwoty, która miała być przedmiotem przelewu. Zdaniem skarżących ma to o tyle znaczenie, że nabycie wierzytelności może nastąpić tylko w takim zakresie, w jakim wierzytelność przysługiwała zbywcy. Jeżeli wierzytelność nie istnieje w dniu zawarcia umowy przelewu wierzytelności, to zobowiązanie do dokonania przelewu nie powstanie. Zdaniem skarżących z przedstawionych dokumentów nie wynika, w jakim zakresie i w jakiej kwocie powód miał nabyć wierzytelność. Podniosły, że tabelka nie została przedstawiona w całości, a jedynie złożono wyciąg z niej, dlatego nie mógł być on poświadczony za zgodność z oryginałem. Zarzuciły, że pod tabelką istnieją podpisy niezidentyfikowanych osób, nadto nie dołączono załącznika nr 1 do umowy cesji, gdzie wymieniono wierzytelności. Ponadto zarzuciły, że nie doszło do skutecznego zawarcia umowy cesji z powodu niewykazania przez powoda zapłaty umówionej ceny za przelane wierzytelności. W §4 ust.3 umowy przelewu wskazano, że w przypadku braku zapłaty ceny określonej w ust.1 cedentowi przysługuje prawo odstąpienia od umowy. Powód zaś nie przedstawił ani dowodu zapłaty umówionej ceny ani oświadczenia cedenta o zapłacie tej kwoty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

W postępowaniu odwoławczym powód złożył pismo z dnia 9 maja 2017r. w którym wskazał, że wobec wpłaty dokonanej na poczet zadłużenia po wniesieniu apelacji, a mianowicie 4 kwietnia 2017r. kwoty 2985,27zł ogranicza powództwo i wnosi o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 1856,03zł z odsetkami umownymi według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP nie wyższej jednak niż dwukrotność sumy stopy referencyjnej NBP i 5.5.punktów procentowych liczonymi od dnia 5 kwietnia 2017r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych. Wskazał, że dokonanie spłaty zadłużenie po wytoczeniu powództwa jest równoznaczne z przegraniem sprawy przez stronę pozwaną. Następnie wyjaśnił, że dokonana wpłata została potrącona przez Komornika Sądowego w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przeciwko E. Ż.- dłużnicze solidarnie pozwanych na podstawie tytułu wykonawczego- nakazu zapłaty Sądu rejonowego Raciborzu z dnia 31 marca 2016r. o sygn akt I Nc 482/16, co rozliczno na kapitał pożyczki (254,82 zł), na skapitalizowaną kwotę (1100,40zł), odsetki karne narosłe od kapitału (221,50zł), odsetki karne narosłe od kwoty skapitalizowanej(115,47zł), koszty zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym (225zł), koszty zastępstwa w postępowaniu klauzulowym (120zł), koszty klauzuli(6 zł), n koszty zastępstwa procesowego (900zł) oraz na pozostałe koszty procesowe(42 zł).

Pełnomocnik pozwanych potwierdził odbiór opisanego pisma powoda i na rozprawie odwoławczej nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu.

Postanowieniem z dnia 24 marca 2017 r. Sąd Okręgowy postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu zwykłym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w niewielkiej części doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności podnieść należało, że zawarte w apelacji zarzuty sprowadzały się do kwestionowania zarówno ustaleń faktycznych, jak i rozważań prawnych Sądu I instancji dotyczących przelewu wierzytelności.

W ocenie Sądu Okręgowego nie doszło w sprawie do zarzucanego naruszenia art.233§1kpc. poprzez uznanie przez Sąd Rejonowy wykazania przez powoda skutecznego przelewu wierzytelności na swoją rzecz. Sąd I instancji dokonując ustaleń faktycznych w sprawie oraz na potrzeby tych ustaleń oceniając wiarygodność przedstawionych przez powoda dowodów z dokumentów nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. W szczególności w granicach tej swobodnej oceny dowodów ocenił, że złożony odpis z umowy przelewu, jakkolwiek nie jest kompletny, bowiem nie zawiera całej tabeli umieszczonej przez strony w jej §6, to jednak wykazuje objęcie umową przelewu wierzytelności, której dotyczy niniejsze postępowanie. Sąd Okręgowy tę ocenę przedstawionego dokumentu podziela. Nie mogło ująć uwadze, że przedstawiona strona tabeli nosi numerację powiązaną z numeracją ujętą na pozostałej przedstawionej części umowy(podaje sumę wszystkich stron umowy na 355), ponadto znajdują się na niej fragmenty odcisku pieczęci tego samego notariusza, który poświadczył podpisy stron pod umową (H. G., notariusza we W.). Te zindywidualizowane cechy wskazanej strony przedstawionego odpisu w ocenie Sądu Okręgowego stanowią wystarczające elementy uzasadniające przyjętą przez Sąd Rejonowy ocenę wiarygodności przedstawionego dokumentu umowy przelewu wierzytelności z 23.12.2013r.

Odnosząc się natomiast do kwestii zindywidualizowania przelewanych wierzytelności w tym dokumencie, to w tabeli stanowiącej element umowy wskazano imię i nazwisko pierwotnej dłużniczki-W. C., numer umowy i jej datę, co pozwala jednoznacznie zindywidualizować przelaną wierzytelność. Powód dysponuje przy tym wszelką dokumentacją dotyczącą wierzytelności: umową, zestawieniem operacji dokonywanych w ramach umowy o L.(preferencyjną linię pożyczkową) z 4.lipca 2011r. , deklaracją członkowską W. C. w (...) im. (...), co wskazuje, że przedstawiona umowa przelewu objęła wierzytelność dochodzoną w postępowaniu (art. 231kpc)

Tym samym niezasadny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233§1kpc.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego, a to art. 509§1kc, Sąd Okręgowy również tego zarzutu nie uwzględnił. Nie ma racji apelacja wskazując, że niewymienienie w treści umowy przelewu kwot przelewanych wierzytelności powoduje brak ich wystarczającego zindywidualizowania. Z §1 ust.1 umowy przelewu wynika bowiem, że na cesjonariusza przeniesione zostały wymienione w umowie wierzytelności wraz z wszystkimi prawami do nich, a zatem nie części wierzytelności, lecz te wierzytelności w całości. Niewymienienie w umowie kwot wierzytelności nie jest równoznaczne z przyjęciem, że wierzytelności te w dacie umowy nie istniały. Ich przysługiwanie zbywcy w dacie zawierania umowy ocenić należy na podstawie dokumentów źródłowych dotyczących umowy pożyczki, a takie dokumenty zostały złożone i zasadnie na nich oparł się Sąd Rejonowy.

Nadmienić przy tym należy, że zawarta umowa przelewu nie miała charakteru umowy warunkowej, brak zapłaty ceny za przelewane wierzytelności nie stanowił warunku zawieszającego, a jedynie przewidzianą w umowie podstawę do odstąpienia od umowy. Pozwane nie podjęły nawet próby udowodnienia, że do odstąpienia od umowy przez zbywcę wierzytelności doszło. Tym samym bezzasadnie kwestionują one umowę przelewu zarzucając nieudowodnienie przez powoda zapłaty ceny za przelewane wierzytelności.

W tych okolicznościach żaden z zarzutów apelacji nie odniósł skutku.

W granicach apelacji Sąd odwoławczy uwzględni z urzędu dostrzeżone naruszenia prawa materialnego.

Dokonując oceny zaskarżonego wyroku pod kątem zgodności z prawem materialnym Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że rozstrzygnięcie dotyczące zasądzenia odsetek karnych umownych winno być zakwestionowane.

W dniu zawarcia przez W. C. umowy pożyczki oraz do dnia jej śmierci(czyli przez cały czas realizowania umowy) obowiązywała ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. (Dz.U. 1996, Nr 1, poz. 2) o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (obowiązywała ona do 26 października 2012r.). Zgodnie z art. 28 tej ustawy, w razie ustania członkostwa

roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Zarząd może postanowić inaczej w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Zgodnie z art. 3 ust.1 tej ustawy, celem kas jest gromadzenie środków pieniężnych wyłącznie swoich członków, udzielanie im pożyczek i kredytów, przeprowadzanie na ich zlecenie rozliczeń finansowych oraz pośredniczenie przy zawieraniu umów ubezpieczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 59, poz. 344, z 1993 r. Nr 5, poz. 21 i Nr 44, poz. 201, z 1994 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 121, poz. 591 oraz z 1995 r. Nr 96, poz. 478 i Nr 118, poz. 574).

Niewątpliwie, co ustalił Sąd Rejonowy, członkostwo W. C. w (...) im (...) wygasło z chwilą jej śmierci, a to 8.08.2012r. Unormowanie art. 28 w zw. z art. 3 ustawy powodowało zatem, że zawarta przez nią umowa pożyczki obowiązywała jedynie do tego dnia, skoro w dacie śmierci istniejąca wierzytelność kasy stała się wymagalna w całości.

Nadmienić należy, że z oświadczenia powoda wynika, że pożyczkobiorczyni do chwili śmierci dotrzymywała umowy, co do terminowych i pełnych wpłat. Tym samym do tej chwili nie powstała po stronie pożyczkodawcy jakakolwiek wierzytelność z tytułu odsetek karnych, co zresztą potwierdzają przedstawione przez powoda zestawienia, wskazujące na naliczenia odsetek umownych karnych dopiero za okres po śmierci pożyczkobiorczyni.

Skoro umowa przestała obowiązywać z dniem śmierci pożyczkobiorczyni i cała wierzytelność wówczas istniejąca stała się wymagalna, to poprzednik powoda utracił prawo naliczania dalszych należności na podstawie umowy, a to umownych odsetek karnych.

Tym samym wymagalna wierzytelność powstała z umowy pożyczki stała się długiem spadkowym, do którego od dnia śmierci pożyczkobiorczyni nie mają zastosowania postanowienia umowy pożyczki, w tym postanowienie dotyczące możliwości naliczania przez pożyczkodawcę odsetek karnych umownych.

Zgodnie z art. 481§1i 2 kpc, za opóźnienie w spełnieniu świadczenia należą się odsetki za czas opóźnienie. Jeżeli stopa odsetek nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej umie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5.5 punktów procentowych. Stąd roszczenie powoda o zapłatę odsetek umownych (wyższych niż odsetki ustawowe) nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy działając w granicach apelacji, dokonał porównania żądania odsetkowego zgłoszonego w pozwie a roszczenia zasądzonego zaskarżonym wyrokiem. W pozwie powód domagał się zasądzenia „umownych odsetek w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, nie wyższe jednak niż dwukrotność stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (odsetki maksymalne za opóźnienie)”. Tymczasem w zaskarżonym wyroku w punkcie 1 zasądzono odsetki maksymalne za opóźnienie. Porównanie wysokości tych odsetek z odsetkami umownymi, na jakie powoływał się powód powoduje uznanie, że aktualna wysokość odsetek żądanych przez powoda wynosiła 10% w stosunku rocznym, a zasądzona - 14% w stosunku rocznym. Tym samym zasądzając maksymalne odsetki za opóźnienie Sąd Rejonowy wyszedł ponad żądanie pozwu. **Z tego powodu wyrok we wskazanej części należało z mocy art. 386§3kpc uchylić i postępowanie w tej części umorzyć wobec zbędności orzekania o przedmiocie, który nie był objęty żądaniem(art. 355§1kpc , art. 321kpc).**

Sąd Okręgowy obowiązany był uwzględnić stan sprawy istniejący w dacie zamknięcia rozprawy apelacyjnej, w tym także stanowisko stron co do przedmiotu postępowania (art. 316§1kpc w zw. z art. 391§1kpc). W piśmie datowanym na 9 maja 2017r. powód ograniczył żądanie pozwu, co jest równoznaczne z cofnięciem pozwu. Jednocześnie nie zrzekł się roszczenia. Pozwane nie wyraziły zgodę na cofnięcie pozwu. W tej sytuacji cofnięcie pozwu nie było skuteczne wobec braku zgody pozwanych (art. 203§1kpc). Tym samym co do tej części roszczenia, której dotyczyło cofnięcie pozwu Sąd Okręgowy musiał rozstrzygnąć sprawę merytorycznie poprzez oddalenie powództwa, powód bowiem nie popierał swego żądania w tej części. Takie rozstrzygnięcie pociągnęło za sobą odpowiednie rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Odnosząc się do wskazanej podstawy częściowego cofnięcia pozwu Sąd Okręgowy wziąć musiał pod uwagę, że spłata części należności wynikała z postępowania egzekucyjnego tozonego wobec dłużniczki E. Ż., co do której zapadł prawomocny nakaz zapłaty. Należności nim objęte są prawomocne i nie mogą być kwestionowane, tym samym Sąd Okręgowy nie mógł dokonać innego rozliczenia dokonanych wpłat niż uczynił to wierzyciel.

Jednocześnie wobec odstąpienia powoda od popierania roszczenia o zapłatę skapitalizowanych odsetek wobec pozwanych E. C. i M. L. (1), Sąd nie zasądził tego roszczenia powoda w żadnej części, mimo że wyrażony w uzasadnieniu pogląd prawny dotyczył także tej należności. Oddalenie powództwa wynikłe z zaistniałej sytuacji procesowej objęło całość odsetek za okres sprzed 5 kwietnia 2017r.

Podtrzymywane przez powoda żądanie obejmowało część należności głównej oraz odsetki na przyszłość -począwszy od 5 kwietnia 2017r. Jak już wskazano, co do kwoty należności głównej, Sąd Okręgowy uznał za trafne ustalenia Sądu Rejonowego co do tego, że należność ta powodowi przysługuje w związku z zawartą umową przelewu. Odnośnie zaś odsetek- zgodnie z przytoczonymi rozważaniami prawnymi - począwszy od 5 kwietnia 2017r. powodowi należało zasądzić odsetki ustawowe – na podstawie art. 481§1 i2 kc(niższe niż żądane odsetki umowne).

Z tych przyczyn na podstawie art. 386§1kpc zaskarżony wyrok zmieniono.

Dalej idącą apelację jako nieuzasadnioną oddalono po myśli art. 385kpc.

Konieczność zawarcia rozstrzygnięcia o kosztach postępowania wynika z obowiązku orzekania o kosztach w wyroku na podstawie art. 108§1kpc. Zawarto w nim, podobnie jak Sąd Rejonowy, zastrzeżenie co do solidarnej odpowiedzialność pozwanych za tę należność z E. Ż., której zobowiązanie z tego tytułu wynikało z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 31 marca 2016r., sygn. akt I Nc 482/16. To rozstrzygnięcie o kosztach oparto na art. 100 kpc, dokonując jego stosunkowego rozdzielenia przy uwzględnieniu, że oddalenie powództwa jest w całości przegrana powoda wobec tego, że mimo zapłaty należności nie cofnął on skutecznie pozwu, zatem wygrał on w 58%.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 100 kpc w zw. z art. 391§1kpc, dokonując ich zniesienia wobec tego, że w postępowaniu odwoławczym obie strony korzystały z pomocy fachowych pełnomocników, pozwane zaś wygrały sprawę w części (42%), a poniosły wyższe koszty postępowania(poza kosztami pełnomocnika uiściły opłatę od apelacji.

Z tych powodów orzeczono jak w sentencji.

SSR(del.) Barbara Glenc-Poślednik SSO Henryk Brzyżkiewicz SSO Gabriela Sobczyk